

© Tom Tomorrow

Mikä mättää Hannu Huomisen modernissa maailmassa?

Tom Tomorrow on piikki yhdysvaltaisten poliitikkojen lihassa.

Harri Röpötti, New York

"Poliittisen piirtäjän tehtävä on nalakuttaa toimittajille, jotta he tekisivät hommansa kunnolla, Tom Tomorrow määrittelee asemansa lehdistön sisällä. Hän on Yhdysvaltain terävähampaisimpia vahtirakkeja - ja hauskipia.

Oikeasti Hannu Huomisen on Dan Perkins, 41. Poliittiset kommenttinsa hän piirtää pilakuvien sijaan sarjakuviksi. Suomessa sarjakuvaa ei juuri käytetä poliittiseen irvailuun, mutta Yhdysvalloissa se on alkanut yleistyä.

Jules Feiffer alkoi tehdä ajankohdaisia sarjakuvia jo 1950-luvulla, mutta kun hän aloitti parikymmentä vuotta sitten, se oli vielä harvinaista. Monessa lehdessä ihmeteltiin, mitä hittoa tämä oikein on. Nyt muitakin on jo aika paljon.

Tom Tomorrow'n sarja This Modern World (Tämä moderni maailma) ilmestyy jo noin 150 lehdessä pitkin Yhdysvaltoja. Siinä pingviini Sparky runittaa terävän sarkastisesti suunnitellen kaikkea, sekä republikaanien että demokraattien poliitikkoja, suuryrityksiä, tiedostusvälineitä ja torkkuvaa kansaa.

Tämä on suuri maa, jossa esimerkiksi viime vaaleissa mielipiteissä ja äänimäärissä oli pienet erot. Minä en ole samaa mieltä kuin suurin osa

ihmisistä. Minusta myös kansalaiset ovat vastuussa asioista. En halua puhua vain niille, jotka ajattelevat samoin kuin minä, vaan haluan herättää muitakin.

"Puhun pohjalle joutuneiden puolesta"

Tomorrow on palkittu herättelyistään moneneen kertaan. This Modern World on paitsi hauska myös poikkeuksellisen informatiivinen. Sparkyn argumentit on perusteltu hyvin. Moni Tomorrow'n palkinnoista on tullut journalismin alalta. Ulkomaalaiselle sarja toimii hyvänä vaihtoehtokurssina Yhdysvaltain politiikan ja talouden ilmastoon.

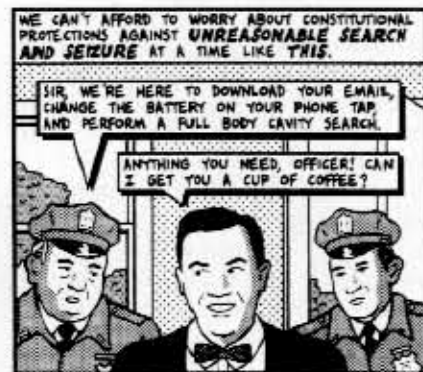
Tomorrow'ta on syytetty kyynisyydestä, kun mikään ei tunnu kelpaa-

van. Amerikan vihreätkin ovat hänelle liian laiskoja. Bill Clintonia hän arvosteli jo paljon ennen seksiskandaaleja. Monica Lewinsky -kohun aikojen This Modern World tuntuikin hieman omittuiselta: Tom Tomorrow sanoi samaa kuin monet muut.

Tavallaan oli hauskaa olla vaihteeksi samaa mieltä muiden kanssa. Muissakin asioissa monet alkavat saada minut kiinni. Demokraatit ovat alkaneet sanoa olevansa liian keskellä. Jopa jotkut republikaanit kannattavat yleistä terveydenhuoltoa ja vastustavat sotaa.

Terveystalouden ongelmat ja taloudessa internet-bisneksen kuplan puhkeaminen ja Enron-skandaali ovat herättäneet monia. Siksi nyt on hyvä hetki vaikuttaa ihmisiin. Toisaalta

© Tom Tomorrow

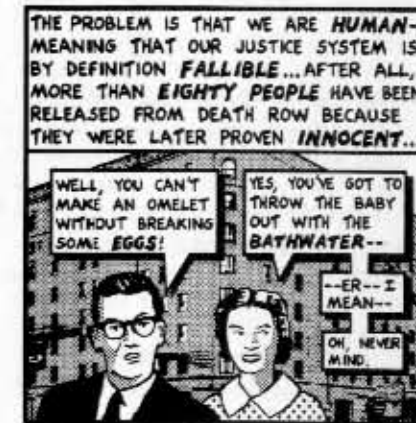

sodanvastaiset kommentit voivat näyttää Euroopasta käsin tavallisilta, mutta eivät ne täällä ole. Terrori-iskuista sanomieni mielipiteiden takia olen saanut jopa tappouhkauksia.

Ei Tom Tomorrow vielä takaan jaksaa uskoa, että asiat muuttuisivat parempaan päin nopeasti. Mutta hän jaksaa tuoda ongelmia esiin. Semmoista saa Amerikassa tietysti vasemmistolaisen maineen, joka saa Tomorrow'n huokaisemaan.

En minä katso politiikkaa vasemmalta oikealle vaan ylhäältä alas. Yritän puolustaa niitä, jotka ovat pohjalla ja joiden niskaan paska valuu. En ole edes erityisemmin kapitalismia vastaan, kunhan vain osattomistakin huolehdittaisiin. Kannatan säännöstellettyä kapitalismia. Mutta säännöt on purettu. Globalisaation ydin on, että pääomat liikkuvat mutta työvoima ei voi liikkua niiden perässä.

© Tom Tomorrow

Tehokasta kankeutta

Tomorrow piirtää karkealla tyyllillä, joka näyttää kehnolta mainosgrafikalta. Hän myöntää auliisti olevansa parempi kirjoittamaan kuin piirtämään. Alkuaan hän leikkeli ja liimaili valokopioita piirrostensa pohjaksi. Nykyään hän tekee samanlaista kollaasia tietokoneella.

Tietokoneella on hyvin kätevää liikutella palasia ja kokeilla sommitelmia. Paperilla olin tosi huono, kun en välttämättä tiennyt mitä halusin. Toisaalta vanha piirustuspyörytän ei koskaan kaatunut kuten tietokone toisinaan. Mutta on mielen tyyliä rajoittunut.

Toisaalta äärimmilleen pelkistetyt hahmot on merkkin tehokkuutta ja niihin on helppo samastua. Sarjakuvamuoto antaa tilaa Tomorrow'n tekstile ja sallii hänen käsitellä aiheitaan syvemmin kuin pilakuvissa.

Suurin osa 150 lehdessä, joissa This Modern World ilmestyy, on vaihtoehtojulkaisuja. Mutta Tomorrow on

silti saanut koko ajan lisää lukijoita ja huomiota. Internetissä hän on ollut jo kymmenen vuotta ja sanoo sen auttaneen paljon.

Taannoin Tomorrow'lla oli animaatioclockuvahanke dokumenttiohjaaja Michael Mooren kanssa. He vaikuttivatkin hengenheimolaisilta. Mooren hirtehin ja terävä dokumentti Bowling for Columbine Yhdysvaltain asehulluudesta ja väkivallasta on parhaillaan meilläkin elokuvateattereissa.

Rahoituksen piti tulla ranskalaiselta Canal Plus -tv-kanavalta. Homma sujui, kunnes tv-yhtiö halusi teettää animoinnin aliuurakointina Vietnamissa. Jos ne samat animaattorit tekisivät siellä samanlaisen elokuvan omasta hallituksesta, heidät heitettäisiin vankilaan. Minusta ajatus oli mätä ja kieltäydyin koko hommasta.

www.thismodernworld.com

AMERIKAN UDET HOVINARRIT ETSIVÄT TALOUDEN JA POLITIIKAN KIPUPISTEITÄ

Tom Tomorrow'n ohella Yhdysvaltain suosituimpiin räyhäpiirtäjiin lukeutuu Ted Rall, jonka kyynisyyttä ja vimmaa tihkuvia sarjakuvia ilmestyy yli 140 lehdessä. Rall edustaa poliittisen piirränän ns. kuvainkaadantatraditiota. Hän haluaa ärsyttää silkan ärsyttämisen vuoksi, iskeä suoraan amerikkalaisen yhteiskunnan hermoon.

Rallin toimittama Attitude: New Subversive Politics (NBM, 2002) on haastattelukirja, joka on tekijänsä näköinen. Kirjan tarkoitus on esitellä piirtäjiä, jotka ovat valtavirusta poikkeavia ja poliittisesti haastavia. Rallin katsannossa esimerkiksi Garry Trudeaua Doonesbury ei täyty määreitä, vaan mies on jätetty tylästi ulos kirjasta.

Rall ei peittele käsityksiään siitä, että suurin osa lehdistön poliittisista pilapiiroksista ja sarjakuvista on konservatiivisia ja hampaattomia, ja ne toistavat itseään niin kuvallisesti kuin sanallisesti pahemman kerran. Eritoten "pilapiirtäjien Charlton Hestoniksi" kutsuttu Pat Oliphant saa kuraa päälleen - ilmeisesti hitusen Karia muistuttavan vahvan vaikutuksensa vuoksi.

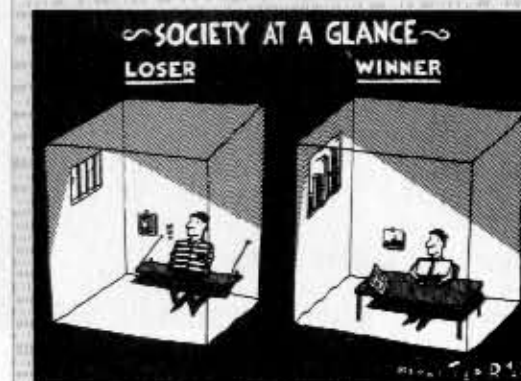
Attituden esiin nostamat piirtäjät eroavat valtavirran lehtien piirtäjistä sekä vastahankaisemman asenteensa että maailmankuvansa vuoksi. Heidän sarjojaan julkaistaan pääasiassa amerikkalaisissa, parin viikon välein ilmestyvissä vaihtoehtolehdissä (alternative weeklies): Lloyd Danglein, Ruben Boilingin ja Andy Singerin tapaiset taiteilijat eivät kuvaa puoluepolitiikkaa henkilöiden kautta vaan pikemminkin taloudellis-poliittisen järjestelmän ja yksilön välistä ristiriitaa. Heille politiikka ei tarkoita vain puoluekokouksia, kabinettikäymintää ja puoluebroilerien välisiä riitoja.

Useimpien kirjan esittelemien piirtäjien ambitiot ovat poliittisia, eivät taiteellisia. Tärkeintä on sanoma, ei kaunis ulkonäkö. "En välitä siitä, miltä sarja näyttää tai minkälaisia kuvallisia konventioita (jos mitään) siinä hyödynnetään. Tärkeintä on välittää ihmisille viesti", Iowa City Gazetteen riipusteleva Joe Sharpnack julistaa.

Parhaimmillaan sarjakuva tai pilakuva on kuitenkin kuvan ja tekstin saumaton synteesi, jossa toinen tukee toistaan. Tällaisiakin esimerkkejä Rallin kirjasta onneksi löytyy: Tom Tomorrow'n lisäksi eritoten poliittista Eye of the Beholder-sarjakuvaa piirtävä newyorkilainen Peter Kuper häikäisee paitsi sanottavallaan myös kyvyllään sanoa jotain maailmasta, jossa elämme.

Kirjan suurin ongelma on 1980-luvun rock-lehtiä muistuttava toimitustyyli. Rallin haastattelut etenevät järjestään puuduttavalla kysymys-vastaus-kaavalla. Hän tuntuu myös olevan ajoittain innostuneempi omistaan kuin haastateltavansa

© Ted Rall

mielipiteistä. Mikä pahinta, teos ei sisällä edes laajaa esipuhetta, jossa ilmiö asetettaisiin kunnolla kontekstiinsa.

Attituden puutteet ja naurettavuudet ovat kuitenkin pieniä kirjan tärkeyteen verrattuna. Iostain syystä hyville pilapiirtäjille ei useinkaan suoda sitä huomiota, jonka he hävyttömänä hovinarrina ansaitsisivat.

Ville Hänninen